

ANILARIMLA İHSAN KETİN

Neşat KONAK*

Bilim adamı ve öğretmenlik özelliğiyle, araştırmacı yönüyle, karalılığıyla, doğa ve jeoloji sevgisiyle, alçak gönüllüğüyle gönüllerde müstesna bir yer edinen Prof. Dr. İhsan KETİN'i anlatmak, beni aşan büyük bir sorumluluktur. İhsan KETİN benim hocamdı; öğrencisi olmanın gururunu meslek yaşamım boyunca hep duydum ve bundan sonraki yaşamımda da duyacağım. Yapısal Jeoloji ve Türkiye Jeolojisi derslerini ondan aldım; jeoloji haritasını yapmayı O'nun denetimindeki saha jeolojisi kampında öğrendim ve bugünkü master tezimin eş değeri sayılan diploma travayımı O'nun danışmanlığında gerçekleştirdim. Mesleğe atıldıktan sonra, araştırmalarımı sunmaya çalıştığım çeşitli bilimsel plâtıformlarda Ketin'i bazen bir meslektaş, bazen bir yönlendirici, bazen de moral veren ve teşvik eden bir izleyici olarak hep yanımda gördüm.

Yaşanılan çeşitli olaylar karşısında takınılan tavırlar, kişilerin karakterleri, yaşama ve doğaya bakışları, bilime yaklaşımları ve ilkeleri hakkında önemli ip uçları vermektedir. İşte bu anlayıştan hareketle, değerli hocam Ketin'i kuru söylemlerle değil, öğrencilik dönemimle başlayıp meslek yaşamımla devam eden süreçte, sınırlı sayıdaki anılarımı sizlerle paylaşarak ve anılarımdan bazı anlamlar ve dersler çıkararak bu değerli bilim adamını sizlere tanıtmaya çalışacağım.

Yıl 1969; Temmuz'un son yarısı ile Ağustos'un ilk haftasını kapsayan 21 günlük saha jeolojisi uygulaması için Bayburt kalesi'nin arkasında, Çoruh nehrinin kenarındaki düzlük alan kamp yeri olarak belirlenmişti. Sabahın erken saatlerinde KTÜ'nün otobüsüyle Trabzon'dan hareket edip, 8 saatlik yorucu bir yolculuktan sonra kampa ulaştığımızda; bütün çadırların kurulduğunu, kamp alanının dışına kurulan jeneratörün çalışır halde olduğunu, kampın etrafının telle çevrildiğini, belli yerlere bilgilendirici ve uyarıcı levhaların asıldığını; tuvaletler, lavabolar ve otur-

mak için Çoruh'un kenarına konulan banklara varıncaya kadar herşeyin mükemmel düşünüldüğünü görünce, kendimizi bir an tatil için mokampta hissetmeye başladık. Ancak yemekhane ve büro olarak kullanılmak üzere kurulan 50 kişilik sahra çadırının giriş kapısına asılan panodaki 18 maddelik genelgeyi okuyunca, bu kampa çalışmak üzere geldiğimizi, 20 li yaşların ilk yarısında emeklemekte olan bizler için biraz sıkıcı sayılan bazı kuralların olduğunu ve bu kurallardan pek taviz verilmeyeceğini anlayınca, tatil hayallerimiz Çoruh'un coşkun sularına kapılıp kayboldu.

Genelgede, iki kişilik çadırlarda numara sırasına göre kimlerin kalacağı, sabahleyin saat 6:00 da kalkılacağı, 6:00/6:30 arasında her gün traş olmak koşuluyla temizlik ve 6:30/7:30 arasında kahvaltı ve araziye çıkış hazırlığı yapılacağı, en geç 7:30 da araziye hareket edileceği, 18:00 den önce kampa dönülmeyeceği, arazi dönüşünden 19:30 a kadar geçen zamanda temizlik yapılarak büro kıyafetiyle akşam yemeği için sahra çadırında bulunulacağı, 19:30/20:30 arasında yemek yenileceği ve çay içileceği, 20:30/21:30 arasında günlük çalışmaların denetleneceği, 22:30 da yatılacağı ve 23:00 de jeneratörün durdurulacağı en ince ayrıntısına kadar yazılmıştı.

Çöplerin çöp bidonlarına atılması, kamp alanının temiz tutulması, suların gereksiz yere akıtılmaması ve en önemlisi öğle kumanyasında kullanılan plâstik poşetlerin arazide bırakılmayıp kampa getirilmesi, poşetini getirmeyenlere sonraki gün kumanya verilmemesi, araziden gerekenden fazla fosil toplanmaması, mostraların elden geldiğince korunması, yöre halkının tepkisini alacak yanlış hareketlerde bulunulmaması diğer talimatlar arasında yer alıyordu.

Bir an düşünün, 20 li yaşların ilk basamaklarını adımlamakta olan bizler için sabah saat 6:00 da kalkılması, akşam 22:30 da yatağa girilmesi, saat 23:00 de zifiri karanlıkta kalınması, özellikle benim gibi hassas bir cilde sahip olanlar için her gün traş olunması, uçsuz bucaksız Anadolu'nun dağlarında mostraların korunması, fosil toplama sınır konulması, hele naylon poşetlerin ara-

* Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, Jeoloji Etütleri Dairesi Başkanlığı, Ankara

zide bırakılmaması katlanılacak gibi değildi. Hatta aramızda "burası esir kampı mı arkadaşlar?" gibi ifadelerle mırıldanmalar bile başlamıştı.

Bu denli şikayetçi olmamıza rağmen, vakit geçirmeden kurulu çadırlarımıza yerleştik ve sonra kamp alanının kenarından süzülüp akan Çoruh'un kenarına dizilerek günün tadını çıkarmaya başladık. Bazı arkadaşlar kamp alanının koşullarını zorlayarak küçük bir voleybol sahası düzenlerken, bazılarımız Çoruh'a taş atmakla oyalanıyorduk. Balık tutma konusunda usta olduğunu iddia eden bazı arkadaşlar ise nehirden boş oltalarını çektikçe, tek suçlu olarak Çoruh'u gösteriyorlardı. İki ağaca monte edilen hoparlörlerden gelen hafif müzik sesi, gölgeleri iyice uzamış kavakların arkasına gizlenen iyice kızılmış güneşi yolculuyordu.

Saat 19:30, müzik sesi kesiliyor ve çadırdaki ilk akşam yemeğinin anonsu veriliyordu. Çadıra girdiğimizde birbirine eklenerek uzun bir yemek masasına dönüştürülmüş portatif masaların üzerine beyaz örtüler serilip melaminden tabaklar ve bardaklar ile çatal, kaşık, bıçak takımları düzenli bir şekilde masa üzerine yerleştirilmişti. Tam karşımıza kurulan masanın ortasında hepimizi görecektir şekilde oturan İhsan KETİN hocanın yanında o günler genç bir doçent olan Şakir Abdüsselam-oğlu ve bugün emekliliğin tadını çıkaran asistan Aşkın Burşuk ve asistan Fikret Tarhan yerlerini almıştı. İki koldan servise başlayan beyaz önlüklü garsonlar, görevlerini en iyi şekilde yapmak için birbirleri ile adeta yarışıyorlardı. Ketin hocanın oldukça kısa, bir hoş geldiniz konuşmasının ardından teyp çalardan yükselen hafif müzik sesi içimizdeki isyanı bastırıyor ve gerçek bir mokamp havasını estirmeye çalışıyorlardı. Yemeğin ardından gelen tavşan kanı çaylarımızı yudumlarken, başlangıçtaki itici çadırımız bir anda aile ortamına dönüşüverdi. O güne kadar ya derslik sıralarında veya briç masasında beraber oturduğumuz arkadaşlarla artık yeni bir ortamda yan yana oturuyorduk. Yemekten sonra yine Çoruh'un kenarındaki yerlerimizi aldık. Gökyüzündeki sayısız yıldız arasındaki Büyük Ayı, Küçük Ayı ve Kutup Yıldızı'nı saptamaya ve yönümüzü bulmaya çalışıyorduk. Bazı arkadaşlar astronomi konusunda büyük ahkâmlar keserken, bazıları ise gökyüzü merakımızla alay ediyordu. Yani her kafadan bir

ses çıkıyordu. Biraz sonra Ketin Hoca da aramıza katıldı ve bir astronomi uzmanı gibi bizleri bilgilendirmeye çalıştı. Yani yine yanı başımızda bir öğretmendi. Zaman çok çabuk geçti, jeneratör durdurulmadan çadırlarımıza yöneldik ve günün yorgunluğundan olmalıdır ki, yatar yatmaz uykuya daldık. Çadır arkadaşım da ben de çok şanlıydık; çünkü İkimiz de horlamıyorduk.

Güzel bir uykudan sonra saat 5:30 sularında kuş sesleri ve Çoruh'un şırıltısıyla uyandım. Bazı çadırlardan konuşmalar ve gülüşmeler geliyordu. Ama hiç kimse serin Bayburt sabahında yatağından çıkmak istemiyordu. Tam saat 6:00 da hoparlörlerden gelen bir Türk Sanat Müziği sesi bizlere yeni bir günün başlangıcını bildiriyordu. Birbirimizle yarışırca çadırlarımızdan dışarı fırlayarak yüzümüzü yıkama, tıraş olma, arazi elbiselerimizi ve postalarımızı giyme faaliyetlerini adeta bir oyuna çevirdik. Kahvaltımızı yapmak üzere çadıra girdiğimizde servis tabaklarının, çatal, bıçak ve bardakların hepsi beyaz örtülü masada yerli yerine konulmuş, garsonlar ise bizlere hizmet vermek üzere ayakta hazır vaziyette bekliyordu. Bir yandan çay servislerimiz yapılırken, bir yandan da büyük bir iştahla kahvaltımızı bitirmeye çalışıyorduk. Çünkü erken davranabilirsek, Çoruh'un kenarında 25 kuruş karşılığında bir sabah kahvesi de içme şansımız vardı. Bu arada sabah erkenden hazırlanmış kumanyalarımızı da almamız gerekiyordu. İlk üç gün bölge jeolojisinin tanıtılması amacı ile gene geziler yapıldı. Daha sonra ikiye bölünmüş gruplar halinde çalışma alanlarımız bizlere gösterildi. Kampa yakın çalışanlar yürüyerek, uzakta çalışanlar ise minübüs veya land roverlarla araziye gidiyordu. Araçla gidenler belli noktalarda bırakılıp aynı noktalardan alınıyordu. Benim grubuma düşen alan, kampa yakın olduğundan yaya gidip gelme zorundaydık. Ancak 18:00 den önce kampa dönme lüksüne sahip değildik. Panoda yazılan programa harfiyen uyuldu ve 21 günlük kamp süresi bir rüya gibi geldi geçti. Kamptan ayrılırken hepimizin içinde anlatılması güç bir burukluk vardı. Bu kadar kısa zamanda çok şey öğrenmiştik; arazi koşullarına uymayı, bir işe başlayıp sonuçlandırmayı, dostluğu, yardımlaşmayı, eğlenmeyi, çalışma disiplini, gözlem ve harita yapmayı, not tutmayı, mesleğin güzel yanlarını görmeyi, doğayı sevmeyi ve korumayı! Ne yazık ki bugünkü

jeoloji lisans öğrencilerin önemli bir bölümü, gerekliliğine inandığım böyle bir kamp ortamını yaşama şansına sahip olamıyorlar.

Halen meslekte 36. yılını tamamlama gayretindeyim. Meslek yaşamım boyunca, her kamp açılışında, işlerin planlanmasını ciddi bir şekilde yapma, fazla sıkıcı olmamak koşuluyla çeşitli kuralları koyma ve bunları uygulama, araziye çıkış ve araziden dönüş saatlerine uyma, tabldottan kumanyaya kadar beslenme alışkanlığını devam ettirme, işleri günü gününe yapma, akşamları hiç olmazsa yarım saatlik bir zaman ayırarak günlük çalışmalarını değerlendirme ve ertesi günün programını yapma v.b. gibi alışkanlıklarımın hepsini bu kampta kazandım. Bunlardan birisini aksattığımda, Ketin Hoca'nın kaşlarını çatarak babacan bir eda ile "Bak çocuk yine dalga geçiyorsun" diye bir serzenişini duyacağımdan hep korktum. İyi ki öyle davrandın Ketin Hocam.

Geride çok güzel anılar bırakarak tamamladığımız bu kampta, yaşadığım ilginç olaylardan birkaçını anlatarak O'nu sizlere değişik yönleriyle tanıtmak istiyorum. Tüm öğrencilik dönemimde zaman zaman arzu etmeme rağmen, haylaz ve sorumsuz birisi olamadığımı öncelikle belirtmek isterim. Ancak benimde ara sıra yaptığım bazı muziplikler yok değildi.

İşte eğitim kampında, arazi arkadaşım ile günlük çalışmamızı tamamlayıp saatin geçmesi için zaman öldürdüğümüz olağan arazi günlerinden biri. Saat 17:00 sıralarıydı; yani kampa dönebilmek için bir saatlik zamanımız vardı. Bulduğumuz yerden 40 - 50 m. kadar aşağıda kahverengi ile boz arası tüylü, uzun kuyruklu bir tilkinin bizi izlediğini gördük. Küçük bir taş atınca ürperip biraz uzaklaşarak bizle alay edercesine baktığını, "Yakalayamazsınız beni" dercesine kulaklarını diktiğini seyrettik. Cıvarda taş bulamadığımdan çekicimi rastgele fırlattım. Kayaya çarpan çekiç sekerek havalanıp ve havada birkaç kez dönerek çekiçten bihaber tilkinin tam kafasının üzerine düşmez mi? Bir iki çırpınan hayvancağızın cansız bedeni olduğu yere yığıldı kaldı. Bu anlattığım kesinlikle çokça duyulan bir avcı palavrası değildir. Yanına inerek cansız tilkiyi aldım; kulaklarından kemerime bağladım ve arkadaşım ile birlikte kampın yolunu tuttuk. Boyum

1.65 olduğundan hayvancağızın kuyruğu yerde sürünüyordu. Büyük bir avcı edasıyla kamp alanına girdiğimde, Çoruh'un kenarına oturup, günün yorgunluğunu gidermekte olan Ketin Hoca ile göz göze geldim. Kaşlarını çatarak, o ölü hayvanı nereden bulduğumu sordu. Ben de tilkiyi yanına götürdüm olayı büyük bir iş başarmışçasına bütün ayrıntısıyla anlattım. Hayvancağızın kafasından hala kan sızıyordu. Ketin Hoca büyük bir acıma duygusuyla elini hayvanın kafasında ve tüylerinin üzerinde gezdirdikten sonra, tatlı - sert ve babacan bir ifade ile "Ne istedin bu tilkiden; artık bu hayvan kırlarda bir daha hiç dolaşamayacak; bu doğanın bir süsüydü; senin buna hiç hakkın yoktu; biz jeologların asli görevlerinden birisi de doğayı korumaktır" dedi. Bir çırpıda söylediği ders niteliğindeki bu sözler bütün neşemi bir anda darmadağın etmişti. Tilkiyi kamp görevlilerine verdim; onlarda derisini yüzüp tuzlamışlar ve çitin üzerine gererek kurumaya bırakmışlardı. Sanki ibretlik bir olaymış gibi, kamp süresince deri gerildiği yerde duruyordu. Bu haklı tepkisinden anlaşılacağı gibi Ketin Hoca bir doğa aşığıydı ve O'na göre doğa; ağacı, hayvanı, böceği, çiçeği, Özetle herşeyi ile korunmalıydı.

Ender muzipliklerimden bir diğerini yaptığım olağan bir arazi günü ve yine 18:00 i ipe çektiğimiz bir an. Çalıştığımız alanda kumtaşı - silttaşı araldanmasından oluşan bol nummulitli Eosen birimi vardı. Can sıkıntısıyla arkadaşlarımıza da vermek üzere buradan topladığımız fosilleri kumanya torbasına doldurduk. Torba nerdeyse yarısına kadar fosil doluydu. Kampa dönüş yolumuz, komşu grubun arazisinden geçiyordu. Tam yolumuzun üzerindeki komşu arazide, kumtaşı ve silttaşından meydana gelen Üst Kretase çökelleri yüzeylenmekteydi. Aklıma gelen hinliği hiç düşünmeden hemen uygulamaya koyuverdim. Topladığım tüm Eosen fosillerini bu çökellerin üzerine serpiştirdim; hatta bazı nummulit fosillerini sahici görüsün diye tabaka düzlemlerindeki boşluklara yerleştirdim. Kampa dönünce sakin bir ifade ile "İnsafsızlar hiç söylemiyorsunuz, meğer ne güzel Eosen fosilleriniz varmış" diye serzenişte bulundum. Arkadaşlar "Ne söylüyorsun sen, bizim çalıştığımız alanda Eosen yok ki" deyip şaşkınlıklarını belirttiler. İyice havaya girerek "Siz uyuyorsunuz, uyumaya devam edin, o fosilleri görmemek için kör olmanız gerekir" deyip

kümçümseyici bir tavırla yanlarından ayrıldım. Durumu bazı arkadaşlara da sır olarak anlattım. Sonraki gün kampa biraz erken dönerek söz konusu alanda çalışan arkadaşların tepkisini ölçmek için beklemeye koyulduk.

Onlar kampa döner dönmez, daha iş güzar olanı yüksek sesle Ketin Hocaya "Hocam Üst Kretase de nummulit fosilleri bulduk, işte bu fosilleri oradan topladık" demez mi? Ketin Hoca "Çocuk ne saçmalyorsun Üst Kretase de nummulitin ne işi var" diye onu azarlar. Derken iş ciddiye biner, haritaya bakılır ve sabahleyin ilk iş olarak mostraya gidilmesine karar verilir. Oldukça hızlı gelişen olayı çadırın arkasından gizlice izlerken bir yandan da "Eyvah ben ne yaptım!" demekten kendimi alamıyordum. Orada daha önce çalışan Ketin Hocanın ekşiğini yakalayan bir kâşif edasıyla çadırına dönmekte olan arkadaş "Yahu ne yaptın, onları oraya ben serptim" cümlesini tam tamamlayamadan, arkadaş, gerisin geriye dönüp suç üstü yapmış bir çocuk edasıyla "Çok özür dilerim hocam, onları oraya Neşat serpti" dedi. İçimden "Eyvah! şimdi ayvayı yedik" söyleyerek mahcup bir şekilde Ketin Hocanın huzuruna çıktım. Babacan tavırlı Ketin Hocayı o güne kadar öyle kızgın hiç görmemiştim. Kararlı bir şekilde "Konak sen ne yaptın?, yarın ilk işin oraya gideceksin, serptiğin bütün fosilleri tek tek toplayacaksın ve onları ait oldukları yere bırakacaksın, gelip kontrol edeceğim, bir tane fosil kırıntısı bile bulursam öncelikle bu seneki kamp eğitimin yanar ve tekrar ne zaman kampa katılma hakkını elde edersin onu da bilemem" dedi. Aslında arkadaşımın hiç kusuru yoktu, tek suçlu bendim ve işin kötü yanı Ketin Hoca söylediklerinde çok kararlıydı. Sonraki gün erkenden oraya gittim, bütün fosilleri tek tek topladım, hatta işi şansa bırakmamak için çalı süpürgesiyle toprağıda süpürerek naylon torbaya doldurup tümünü aldığım yere bıraktım. Ketin Hoca o akşam bana hiç birşey söylemedi. Sabah kahvaltısından sonra bana "Konak biliyorsun, bugün seninle özel bir programımız var, önce hatanı nasıl düzelttiğine bir bakalım" dedi. Korku içinde gittiğim mostrada gerçekten hiç bir Eosen fosili bırakmamıştım. İki gün önceki kızgınlığı tamamen kaybolan Ketin Hoca olağan babacan haliyle "Konak, yaptığın hatanın ne kadar tehlikeli olduğunu hiç düşündün mü?; birisi serptiğin Eosen fosillerini bulup, birim-

in yaşını değiştirirse bir daha hiç kimse onu düzeltemez" diyerek endişelerini belirtti. O yaşta tam olmazsa bile, zamanla yaptığım hatanın önemini daha iyi anlar oldum. Doğal koşullarda bile taşınmış fosillerin bizleri yanıltıp stratigrafiyi kurarken nasıl yanlış yollara saptığımızı yaşayarak öğrendim. Kaldı ki, burada jeolojik veriler müdahale ile değiştiriliyor veya deliller yok ediliyor ve gelecekte ki jeologların yanlış yönlendirilmesine sebep olunuyor.

Zamanımızda jeoloji bölümünde beş yıl okuyup 10 ncu sömestrede diploma travayımızı yapıp, doğrudan jeoloji yüksek mühendisi ünvanı ile mezun olurduk. Tez çalışmamı gönüllü olarak İhsan Ketin'den yapmak istedim ve kabul edildi. Tam üç kez tez sahama gelen ve bir travay tezi için bu kadar zaman ayıran Ketin Hocanın tüm çalışma süresince gösterdiği titizliği unutmam mümkün değildir. Bir an düşünelim; acaba bu gün kaç hoca öğrencisinin tezi için bu kadar zaman ayırabiliyor. Yaptığım jeoloji haritasına litoloji sınırlarından faylara, heyelanlardan yamaç molozlarına varıncaya kadar gerekli her çeşit bilgiyi işlemeye ve sonuçta elimden geldiğince iyi bir tez raporu yazmaya çalıştım. Çizimleri, enine kesitleri, gül ve kontür diyagramları kısaca herşey iyi idi. Yazdığım rapor sıkı bir kontrolden geçtikten sonra düzeltme yapmak üzere tarafıma iade edildi. Metin içinde bir kaç harf ve noktalama işareti dışında önemli hata yok denecek kadar azdı. Tezin sonunda "Teşekkür" bölümü yer alıyordu. Bu bölümde hiç bir ayırım yapmaksızın tüm hocalarıma ayrı ayrı teşekkür etmişim. Fakat ne göreyim; Ketin Hoca teşekkür bölümünün olduğu sayfaya büyük bir soru işareti koyarak şu uyarı yazmıştı; "Birlikte araziye çıktığın arkadaşının ismini niçin unuttun?". Çalıştığım arazi çok sarp olduğu için Ketin Hoca komşu alanda çalışan arkadaşımınla birlikte araziye çıkmamızı Önermişti ve öyle yaptık. Ancak teşekkürü sıra gelince "Sınıf arkadaşımınla birlikte teşekkürü ne gerek var" anlayışıyla böyle birşey yazmak aklımın köşesinden bile geçmemişti. Bu uyarı aslında, tüm meslek yaşamımız boyunca sürmesi gereken bir etik konusuydu. Nitekim yıllar önce, ismi saktı bir üniversitede master yapan bir genç bizim çalıştığımız alanda araştırmasını sürdürüyordu. Aynı kampta birlikte çalıştığım arkadaşımınla ona her türlü yardımı yaptık. Bir sene sonra yazdığı tezi

eline alarak bizi ziyarete geldi. Tezdeki bilgilerin önemli bir kısmı bize aitti. Teşekkür olarak da bize yarım elma, gönül alma hesabı birer hediye getirmişti. Raporun teşekkür bölümüne baktığımızda uzun bir isim listesinin yanında bizim isimlerimizden hiç eser yoktu. İkimiz de çok bozulmuştuk. Arkadaşım gence "Bize teşekkür etmekle tezinizin değeri mi düşecekti; ben kendi adıma bu hediyenizi red ediyorum; Neşat'ın da aynı tepkiyi göstereceğinden hiç kuşukum yoktur" diyerek getirdiği hediyeyi gence iade etti; tabii ki ben de aynı şekilde davrandım ve kendisine yuvarıdaki olayı anlatarak, seni bu konuda hiç uyarılmadı mı diyerek kendisini yolculadık.

Maalesef günümüzde bu örneklere sıkça rastlamaktayım. MTA arşivinde bulunan ve üzerine yapanın terinin kokusunun sindiği jeoloji haritalarında, bazen hiç bir değişikliğe gidilmeksizin veya kurnazca birkaç değişiklik yapılarak bir başkasının isminin yazıldığını gördükçe çok üzülüyorum. Hele uyarıldıklarında, söz konusu eserlerin yayımlanmamış olduğunun gerekçe göstermeleri daha da üzücü olmaktadır. Bazen yapılan gereksiz kayırmalar ve anlamsız göz yumuşlar bilgi aşırıcılığının olağanlaşmasına ortam hazırlamaktadır. Halbuki Ketin, yazdığı tüm eserlerinde fikir verenlerden ve çizimleri yapanlardan metni daktilo edenlere varıncaya kadar herkesi hatırlamıştır.

Sizinle paylaşacağım Ketin ile ilgili son anım ise meslek yaşamımla ilgilidir. Yıl 1977, Türkiye Jeoloji Kurumu tarafından düzenlenmekte olan Türkiye Jeoloji Kurumu Bilimsel ve Teknik Kurultayında Necati Akdeniz'le birlikte meslek yaşamımızda ki ilk bildirimizi sunmak üzere müracat ettik. Simav dolayındaki çalışmamızla ilgili bildirimiz kabul edildi ve programda Kurultayın son günün, sondan ikinci sırasına konuldu. İlk kez kitle önüne çıkacağımız için ikimiz de çok heyecanlıydık. Ancak çeşitli provalarda, Necati Akdeniz bana oranla sakin ve konuşma tarzı daha vurgulu olması nedeniyle kürsüye onun çıkmasının daha uygun olacağına karar verdik. Bildirimizin programın son sıralarında yer almasından hiç şikayetçi değildik. Katılım az olur ve bizde bu işi kolayca savarız diye aksine memnun olmuştuk. Ancak sıra bize geldiğinde, durum hiç de umduğumuz gibi olmamıştı. Dönemin en say-

gın bilim insanları arasında yer alan İhsan Ketin, Fuat Baykal, Mehmet Akartuna, Atife Dizer, Melih Tokay ve niceleri salondaydılar. Bizden sonraki konuşmacının da mazereti nedeniyle bildirisini veremeyeceğini- bildirmesi, zaman kısıtlanması olasılığını da ortadan kaldırıyordu. Bu da bizim aleyhimize bir durumdu.

Arkadaşım Necati Akdeniz sunumunu yapmak üzere kürsüye davet edildi. Ben de ön sıralarda yerimi aldım. Fakat ben Necati'den daha heyecanlıydım. Fakat itiraf etmeliyim ki, Necati kürsüde beklediğimden çok daha başarılıydı. Sunum tamamlandı, sorulara geçildi. Tam vakit oldu diye sevinecekken Oturum Başkanı "Bundan sonraki bildiri sahibi gelemeyeceğinden, bu ilginç konunun daha iyi tartışılmasında yarar görüyorum" demez mi? İçimden "Eyvah! Şimdi sefilleri oynayacağız" dedim. İlk kalkan parmak, o ana kadar sesiz kalan İhsan Ketin'e aitti. Tanıyanların çok iyi bildiği gibi Ketin Hoca çok mütevazı ve babacan bir insandı. Her zaman yaptığı gibi önce tane tane vurgulayarak "İhsan Ketin İstanbul Teknik Üniversitesi Maden Fakültesi" diye kendisini tanıttı. Halbuki İhsan Ketin'i herkes tanıyordu. Tanıyanlar bilir; soru sorarken veya katkı koyarken ayağa kalkar, bazı meslektaşlarımızın zaman zaman yaptığı gibi asla elini cebine sokmaz ve karşısındakini küçümseyici tavır takınarak soru sormazdı. Ve konuşmasına devam etti; "Sayın Başkan, bu gençler büyük bir cesaret örneği göstererek huzurlarımıza çıkmışlar ve titiz bir şekilde hazırladıkları travaylarını başarılı bir şekilde sunmuşlardır. Öncelikle bu gençleri başarılarından ve cesaretlerinden dolayı kutlarım. Ancak şu anda tartışmayı uzatmakla çok önemli bir hata yapıyorsunuz. Bu gençleri ezmeyelim, ürkütmeyelim. Şayet bu hatayı yaparsak bu gençleri bir daha kürsüye çıkarmaya kimsenin gücü yetmez. Önerim, lütfen oturumu kapatınız ve bu gençleri daha fazla yormayalım." Hiç belli etmesek de o anda dünyalar bizim olmuştu. Bazı toplantılarda büyük bir heyecanla kürsüye çıkan gençlerin acımasızca köşeye sıkıştırıldığına tanık olduğça, gözlerim bir an için salonda İhsan Ketin'i arar ve kulaklarım onun uyarıcı sesini duymak ister.

Ketin Hoca, oldukça zengin bir slayt koleksiyonuna sahipti. Gerek Türkiye Jeolojisini ve gerekse Yapısal Jeolojiyi yüzlerce slayt kullanarak

bizlere anlatmıştı. Hiç unutmam, Türkiye Jeolojisinde işlediği son konu, Türkiye'nin genç tektoniğiydi. Bizzat kendisi tarafından keşfedilen Kuzey Anadolu Fayına ayrı bir önem vermişti. Çeşitli slayt ve çoğu kendisine ait haritalarla bu fay zonunu Erzincan'dan Saros körfezine kadar adım adım tüm detayı ile bizlere anlattı. Perdeye yansıttığı son slayt görüntüsü, henüz inşaat halindeki, İpraş rafinerisine aitti. Bizlere dönüp "Evet çocuklar yüzlerce km. devam eden bu aktif fayın üzerine bunca yanlış uygulamalar yetmiş gibi birde rafineri kuruyoruz. Derdimizi çok anlattık, ama başaramadık, inşallah siz başaracaksınız" diyerek dersi bitirdi. O anda derdini anlata-mamanın ve verdiği mücadeleyi başaramamanın üzüntüsünü yaşıyordu. Yaklaşık 30 yıl sonra meydana gelen ve Ankara'dan da net bir şekilde hissedilen 17 Ağustos 1999 Körfez depremi asrın felaketi sayılıyordu. Çeşitli TV kanallarından rafinerinin alev almasını üzüntü ile izlerken ölü sayısı binlerle, yaralı sayısı onbinlerle, maddi zarar ise milyonlarca dolarla ifade ediliyordu. O anda Türkiye Jeoloji dersindeki son slayt görüntüsü ve o andan yaklaşık dört yıl önce yitirdiğimiz merhum İhsan Ketin'in son sözünü anımsadım ve içimden "Maalesef Hocam biz de başaramadık" diyerek derdimi içime attım.

Anadolu'yu boydan boya kat eden yolların kenarları, bir yudum su içmeyi arzu ettiğimiz çeşme başları veya hafta sonlarında kafamızı dinlemek için gittiğimiz piknik alanlarının pet şişe, meşrubat kutusu, naylon poşet ve yiyecek artığı çöplüğüne dönüştüğünü gördükçe Ketin Hocanın çevreyi kirletmeyelim diye kumanya poşetlerini kampa getirmemizi şart koşmasını anımsıyorum. Özetlersem terminoloji karmaşasına girmeden yalın bir Türkçe ile ders verişini, yabancı dildeki teknik terimlerin Türkçe karşılığını kullanmadaki becerisini, dersi derste öğretmedeki gayretini, ezbere değil gözleme ve uygulamaya önem verişini, öğrencisini not ile cezalandırmayışını, bizleri hayata hazırlayışını, bilim ve meslek etiği konusunda kararlılığını, jeolojideki yeni düşünceler ve keşifler karşısındaki heyecanını hiç unutamam. Hababam sınıfının meşhur Mahmut Hocası gibi, hocalığın sadece derslikte değil koridorda, bahçede, arazide, ikili sohbetlerde kısaca hayatın her aşamasında devam ettiğini, yurt ve meslek sevgisini, jeolojinin kitaplardan ve lâboratuvarlardan ziyade bizzat doğanın kendisinden öğrenilebileceğini ondan öğrendim.

İşte bu nedenlerle öğrencisi olarak, onunla ilgili bu güzel ve anlamlı anılarımı sizlerle paylaşmak ve O'nu özellikle gençlere daha iyi tanıtmak istedim. O'nu iyi tanıyalım ve anlayalım. Çünkü İhsan Ketin'ler kolay yetişmiyor.